

Галина Ткачук, Володимир Стеценко, Надія Стеценко

(Умань, Україна)

## КОННЕКТИВІСЬКИЙ ПІДХІД ЯК ВАЖЛИВИЙ КОМПОНЕНТ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Розвиток технологій дистанційного навчання та активне використання дистанційних курсів сприяло появі нової теорії навчання в цифрову епоху – коннективізму, основною ідеєю якої є комплексне навчання з швидко змінюваною базою знань, великою кількістю ресурсів, побудова власних індивідуальних цілей навчання [1, с.147]. Навчальний процес здійснюється у невизначеному та постійно змінному інформаційному середовищі, що побудоване на основі штучного інтелекту та створюється за рахунок суб'єктів навчання. Наявна велика кількість інформаційних вузлів дає змогу виходити на більш високий рівень розуміння, отримання нових знань, вмінь, навичок, набуття цінностей тощо.

Аналіз науково-педагогічної літератури дає змогу зробити висновок, що проблема реалізації коннективіського підходу в процесі впровадження дистанційних форм навчання залишається відкритою. Зокрема, потребують розгляду питання використання різних видів діяльності в межах дистанційних курсів, які дають змогу організувати спільну роботу учасників навчального процесу, реалізувати нові форми взаємодії викладача та студентів, діяти спільно для отримання нових знань та навичок.

Ідеї навчання на засадах коннективізму вперше запропонували Дж.Сіменс та С.Даунс [2], [3]. Зокрема, С.Даунс розрізняє чотири механізми формування зв'язків між учасниками навчального процесу на засадах коннективізму (рис.1) [4]:

- зв'язок за схожими інтересами, які виникають при пошуку одних і тих же ресурсів, їх використанні та обговоренні;
- зв'язок за місцем перебування – проживання в одному регіоні, вулиці, будинку; спільне місце роботи, навчання, відпочинку;

- зв'язок на основі конкуруючих нейронних систем зі зворотним зв'язком, які виникають у складних взаємодіях (переговори, романтичні стосунки, багатокрокові комунікації тощо);

- зв'язок «машина Больцмана» (принципи термодинаміки), що полягає в періодичній організації змішаних зустрічей для випадкових взаємодій, які змінюються «спокійними» періодами, що дає змогу навести лад в нових зв'язках.



Рис.1. Механізми формування зв'язків для розвитку мережевого знання

Як зазначається у [5, с.78-79] коннективістські дистанційні курси передбачають, що студенти будуть активними та користуватись великою кількістю інформаційних джерел, систематизувати і порівнювати отримані знання, самостійно створювати навчальний контент. Такий підхід спрямовує студентів бути відповідальним за навчання, оскільки вони самі визначають його напрямок і наповнюють його змістом. Домінуючими технологіями є блоги, вікі, соціальні закладки, обмін файлами, соціальні мережі та інші. Відповідно, дистанційні курси є вільними та відкритими для наповнення та організації різного виду діяльностей.

Нами створено дистанційний курс «Інформатика та інформаційно-комунікаційні технології», що підтримує підходи коннективістської теорії навчання. Проте, його реалізація передбачає впровадження лише окремих

елементів, оскільки повністю перехід та використання коннективістського підходу ускладнений тим, що потребує додаткової підготовки від учасників навчального процесу [5, с.62].

Дистанційний курс містить теоретичну та практичну частини, блок індивідуальної та дослідницької роботи студента, підсумковий контроль тощо. В межах теоретичної та практичної частини на різних етапах навчальної діяльності впроваджено різноманітні онлайн-сервіси, які студенти використовують для організації своєї роботи.

На етапах закріплення та систематизації знань студенти працюють на внутрішньому форумі дистанційного курсу та обговорюють дискусійні питання, засобами онлайн-сервісу для створення карт знань студенти структурують отримані знання та здійснюють їх обмін. Паралельно відбувається наповнення глосарію дистанційного курсу, яку виконують студенти базуючись на достовірних джерелах інформації.

У процесі дослідницької діяльності використовується метод активного навчання – мозковий штурм, який реалізовано засобами онлайн-сервісу Padlet, що передбачає колективне обговорення різноманітних проблемних питань у формі надписів на віртуальній дошці. Цей метод зручний тим, що всі ідеї приймаються і не критикуються, студенти вільні та не обмежені ніякими рамками, вони активні та мають можливість розкрити себе.

При організації різних видів роботи використовуються різні інструменти для оцінювання діяльності студентів. Оскільки в курсі передбачено, що студенти теж приймають в оцінюванні, то досить часто використовується інструмент для голосування, реалізований в більшості соціальних та онлайн-сервісах (Facebook, Padlet, Viber тощо).

Створений дистанційний курс дає змогу забезпечити різноманітність думок, створити зв'язки між спеціалізованими вузлами і джерелами навчання, покращити здатність студентів усвідомлювати зв'язки між концепціями та ідеями, навчити їх будувати навчальні мережі знань тощо.

Таким чином, коннективістський підхід дає змогу сформувати синергетичну систему взаємодій викладача та студентів для досягнення спільної мети.

### Література

1. Воротникова І.П. Взаємодія суб'єктів у відкритому освітньому середовищі післядипломної педагогічної освіти для професійного розвитку вчителів на основі теорій коннективізму та конструктивізму з використанням ІКТ / І.П.Воротникова / Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету, № 2 (2016). – С.145-155.

2. Siemens, G. (2005). Connectivism: A Learning Theory for the Digital Age [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://www.itdl.org/Journal/Jan\\_05/article01.htm](http://www.itdl.org/Journal/Jan_05/article01.htm) [28.02.2018]

3. Downes, S. (2013). MOOC - The Resurgence of Community in Online Learning [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://halfanhour.blogspot.ru/2013/05/mooc-resurgence-of-community-in-online.html> [28.02.2018].

4. Downes, S. (2009). The Cloud and Collaboration [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.downes.ca/post/51343>. [28.02.2018]

5. Андреев О.О. Педагогічні аспекти відкритого дистанційного навчання / О.О. Андреев, К.Л. Бугайчук, Н.О. Каліненко, О.Г. Колгатін, В.М. Кухаренко, Н.А. Люлькун, Л.Л. Ляхоцька, Н.Г. Сиротенко, Н.Є.Твердохлебова / За ред.. О.О Андреева, В.М. Кухаренка – ХНАДУ, Харків: «Міськдрук», 2013. – 212 с.